Tal på kyrkomötet 4.11.2026

Undervisningsminister Anders Adlercreutz

(Talat ord gäller)

Arkkipiispa, puheenjohtaja, hyvät kirkolliskokousedustajat

Ärkebiskop, ordförande, bästa kyrkomötesombud

On ilo olla taas täällä kanssanne ja saada käyttää puheenvuoro.

Jag uppskattar verkligen traditionen att få spendera lite tid med er så här, ett par gånger per år.

Koska kyseessä on tämän hallituskauden viimeinen kirkolliskokousvierailuni, on luontevaa tarkastella kuluneita vuosia, mutta suunnata katse myös tulevaan.

Så låt oss titta lite tillbaka men också se vad som finns bakom horisonten.

Kulunut hallituskausi on tarjonnut monia tilaisuuksia yhteistyöhön valtion ja kirkon välillä. Keskustelua on käyty muun muassa uskonnonopetuksen kehittämisestä, kirkon yhteiskunnallisten tehtävien valtion rahoituksesta sekä kirkon merkityksestä kulttuuriperinnön vaalijana ja yhteiskunnan henkisen kriisinkestävyyden vahvistajana. Opetus- ja kulttuuriministeriössä on lisäksi jatkovalmisteltu useita kirkolliskokouksen hyväksymiä lakiehdotuksia.

Samalla on käyty laajempaa yhteiskunnallista keskustelua uskonnon merkityksestä yhteiskunnassa, lasten ja nuorten kasvatuksesta sekä yhteisöjen roolista ihmisten hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistamisessa.

Nämä teemat osoittavat, että kirkko on edelleen merkittävä kumppani suomalaisen yhteiskunnan kannalta tärkeissä kysymyksissä.

Hyvät kuulijat,

Valtion ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon välinen suhde on rakentunut vuosisatojen aikana. Kun tarkastelemme kirkon pitkää roolia suomalaisessa yhteiskunnassa, päädymme väistämättä myös sivistyksen äärelle. Kirkko on ollut mukana rakentamassa niitä tiedollisia, eettisiä ja yhteisöllisiä valmiuksia, joiden varaan yhteiskuntamme on rakentunut.

Tänä vuonna vietettävä Sydämen sivistystä -juhlavuosi on kutsunut meitä pohtimaan, mitä sivistys syvimmillään tarkoittaa.

Sivistys on tietoa ja osaamista, mutta myös jotakin enemmän. Se on kykyä nähdä toinen ihminen, kuunnella erilaisia näkemyksiä, kantaa vastuuta yhteisistä asioista ja rakentaa luottamusta myös silloin, kun maailma ympärillämme muuttuu.

Det finska ordet ”sivistys” är här mera beskrivande än svenskspråkiga motsvarigheter, men kyrkans roll när det gäller att stå fast vid bildning och ansvar och förmåga att bygga en mångsidig motståndskraft mot allt elände som världen förser oss med, den rollen har varit betydande genom åren.

Sama ajatus näkyy myös kulttuuripoliittisessa selonteossa, joka ohjaa kulttuuripolitiikan pitkäjänteistä kehittämistä. Selonteossa kulttuuri nähdään voimavarana, joka vahvistaa yhteiskunnan kestävyyttä, osallisuutta, yhteenkuuluvuutta ja hyvinvointia. Kirkolla on tässä työssä erityinen asema. Se tavoittaa ihmisiä kaikkialla Suomessa, ylläpitää merkittävää kulttuuriperintöä ja tarjoaa tiloja sekä yhteisöjä, joissa osallisuus, merkityksellisyys ja kohtaamiset voivat vahvistua.

Ehkä juuri tässä sivistyksen ja kulttuurin syvin merkitys tulee näkyväksi. Ne eivät ainoastaan kerro siitä, mistä olemme tulleet. Ne auttavat meitä ymmärtämään, keitä olemme, ja rakentamaan sitä, millaiseksi haluamme tulla.

Vi människor behöver kunna reflektera och förstå, och genom den helhet som kulturen utgör får vi verktyg för det. Och här har kyrkan en roll idag, och också imorgon.

Hyvät kirkolliskokousedustajat,

Kirkko on hiljattain määritellyt suuntaansa tuleville vuosille strategiassa, jonka nimi on osuvasti *"Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon"*. Strategiassa korostuvat toivo, ihmisarvo, yhteisöllisyys, lasten ja nuorten tulevaisuususko sekä vastuu tulevista sukupolvista. Kirkon strategian mukaan kirkon tehtävänä on kulkea heikoimpien rinnalla, puolustaa ihmisarvoa ja rakentaa yhteisöjä, joissa ketään ei jätetä yksin. Nämä ovat teemoja, jotka ovat keskeisiä myös suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta.

Kun katseita vähitellen suunnataan kohti seuraavaa hallituskautta, uskon kirkon olevan tärkeä keskustelukumppani kysymyksissä, jotka koskevat lasten ja nuorten hyvinvointia, yksinäisyyden vähentämistä, yhteiskunnan henkistä kriisinkestävyyttä, kulttuuriperinnön vaalimista, ympäristövastuuta sekä ihmisten mahdollisuutta löytää osallisuutta ja merkityksellisyyttä nopeasti muuttuvassa maailmassa. Kirkon yhteiskunnallinen merkitys näkyy kuitenkin myös sellaisissa tehtävissä, jotka saavat harvemmin huomiota, mutta joiden toimivuus on yhteiskunnalle välttämätöntä. Yksi tällainen tehtävä on hautaustoimi.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on tunnistettu tarve arvioida hautaustoimea koskevan lainsäädännön ajankohtaisuutta ja mahdollisia kehittämistarpeita kokonaisuutena ensi hallituskaudella. Tähän liittyy myös tarve käydä tarkasti läpi hautaustoimen rahoitusjärjestelmään liittyvät näkökulmat. Kysymys ei ole ainoastaan rahoituksesta, vaan myös siitä, miten yhteiskunta huolehtii tehtävästä, joka koskettaa aikanaan jokaista Suomessa asuvaa ihmistä.

Hautaustoimi on samalla konkreettinen esimerkki niistä arvoista, joita kirkon strategiassa korostetaan. Se liittyy ihmisarvon kunnioittamiseen, yhteisvastuuseen ja siihen, ettei ketään jätetä yksin myöskään elämän viimeisessä vaiheessa. Siksi keskustelu hautaustoimen tulevaisuudesta on samalla keskustelua siitä, miten nämä arvot toteutuvat suomalaisessa yhteiskunnassa myös tulevina vuosina.

Hyvät kuulijat, bästa åhörare

Demokratin i Finland lever inte enbart i riksdagen eller i det kommunala beslutsfattandet. Den byggs också i sammanhang där människor kan delta, påverka och ta ansvar för gemensamma angelägenheter.

I höst har vi församlingsval, och de är en viktig del av den här traditionen.

Tänä syksynä järjestettävät seurakuntavaalit ovat tärkeä osa tätä perinnettä. Ne tarjoavat kirkon jäsenille mahdollisuuden vaikuttaa oman seurakuntansa ja koko kirkon tulevaisuuteen. Samalla ne muistuttavat siitä, että yhteisöt pysyvät elinvoimaisina silloin, kun ihmiset kokevat voivansa osallistua niiden rakentamiseen.

Osallisuus, luottamus ja halu kantaa vastuuta yhteisestä ovat suomalaisen yhteiskunnan keskeisiä vahvuuksia. Myös kirkolla on tärkeä rooli näiden vahvuuksien ylläpitämisessä. Se tarjoaa ihmisille mahdollisuuksia tulla kuulluiksi, osallistua yhteiseen toimintaan ja rakentaa yhteisöjä, joissa erilaiset ihmiset voivat kohdata toisensa.

Ajassa, jossa yhteiskunnallinen keskustelu on toisinaan kärjekästä ja ihmiset kokevat myös ulkopuolisuutta, tarvitsemme paikkoja, joissa voidaan vahvistaa keskinäistä luottamusta, vuoropuhelua ja yhteisvastuuta. Kirkon työ tällä saralla on arvokasta.

Hyvät kirkolliskokousedustajat,

Elämme aikaa, jolloin luottamuksen, yhteisöllisyyden ja tulevaisuudenuskon merkitys korostuu. Juuri siksi tarvitsemme yhteisöjä, jotka tuovat ihmisiä yhteen, vahvistavat osallisuutta ja rakentavat toivoa. Tällä viikolla vietettävä isänpäivä muistuttaa meitä siitä, että yhteisöt rakentuvat sukupolvien ketjuna. Vastuu toisistamme ei koske vain tätä hetkeä, vaan myös niitä, jotka tulevat meidän jälkeemme.

Haluan kiittää Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa siitä työstä, jota se tekee ihmisarvon, yhteisöllisyyden ja tulevaisuudenuskon vahvistamiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa.

Jag vill rikta mitt uppriktiga tack till er för det arbete ni gör i en tid som är full av utmaningar, och där motsättningar, missförstånd och ilska allt oftare präglar våra medier och våra liv. Ni får vara det ljus och den lykta vi behöver på en höstmörk stig.

Toivotan teille viisautta tärkeään työhönne ja menestystä myös kirkon uuden strategian toimeenpanoon.

Kiitos. Tack.